

Hörmətli proqram istifadəçiləri!

“OVÇU” proqram təminatı klassik ov tüfənglərinə patron hazırlamaqdan ötrü barıt və mərmə xərclərinin hesablanması üçün nəzərdə tutulmuşdur.

İndiki zamanda “MAQNUM” adlanan, həm də konstruksiya və kütləsinə görə klassik ov tüfənglərindən çox fərqlənən modellər geniş yayılmışdır. Bu proqramla onlar üçün hesablamalar ciddi səhvə yol verə bilər.

Hər hansı halda “OVÇU” proqramı ilə klassik və kalibrə uyğun klassik ov tüfənglərindən kütləyə +\ - çox fərqlənməyən yivsiz tüfənglər üçün patron hazırlamaqdan ötrü barıt və mərmə xərclərinin hesablanmasını yerinə yetirir.

### 1. Baş pəncərə.



- a) – Digər pəncərələrə keçmək üçün menyü seçin.
- b) – Etibarlı çıxış etmək üçün “Etibarlı çıxış” menyusunu seçin.

### 2. Silah barədə məlumat.

- a) – Ov tüfəngi barədə məlumatlar müvafiq yuvalara əl ilə daxil edilir.
- b) – Əgər LOD, LAD üst(sağ), LAD alt(sol) daxil edilibsə “=” düymələri vasitəsilə müvafiq olaraq LD üst(sağ) və LD alt(sol) nəticəsi proqramla daxil edilir.

c) – Axtarış yuvasına məlumat bazasında olan silah barədə hər hansı verilən daxil edilir və həmin silah barədə ümumi məlumat əldə edilir.

**Yeni məlumat** – Yeni məlumatlar daxil etmək üçün müvafiq verilənlər yuvaları aktivləşir.

**Daxil et** – Yeni məlumatlar məlumat bazasına daxil edilir.

**Sətri sil** – Məlumat bazasında lazım olmayan konkret silah barədə məlumat silinir.

**Redaktə et** – Məlumat bazasında verilənlərdə düzəliş etmək lazım olarsa.

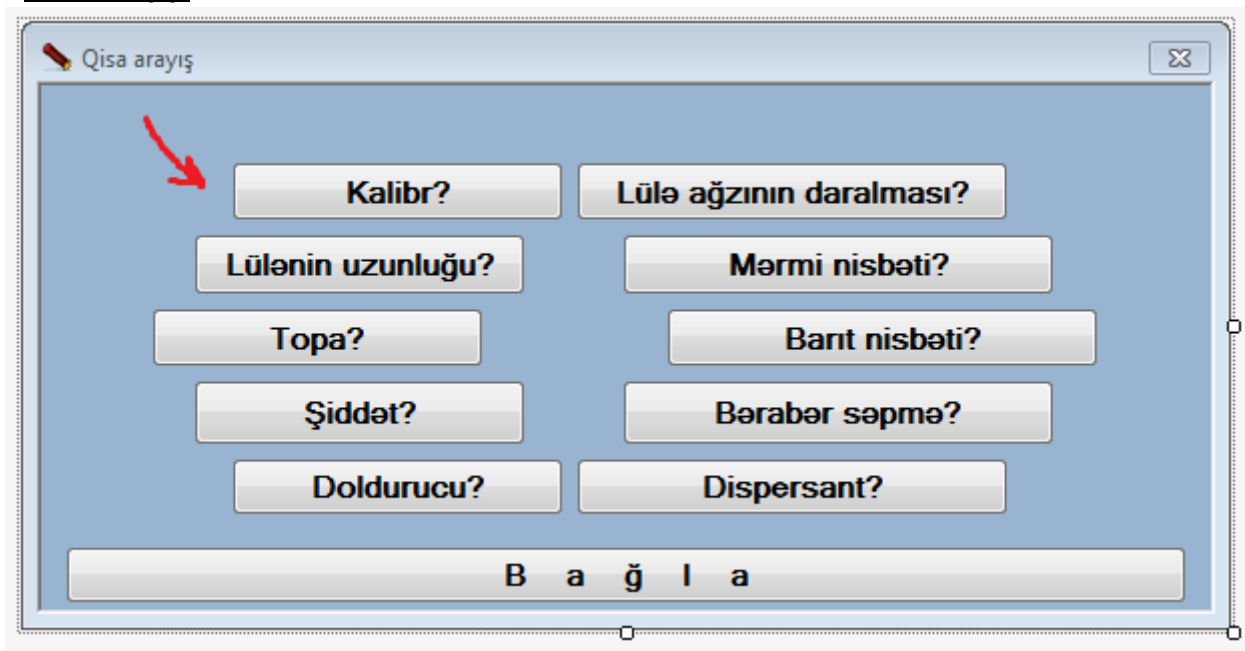
**Yadda saxla** – Yeni məlumatlar daxil edildikdən və ya məlumat bazasında dəyişikliklərdən sonra yenidən yaddaşa verilir.

**Çap üçün** – Məlumat bazasında məlumatları və ya axtarış məlumatlarını çap etmək üçün sənəd açılır.

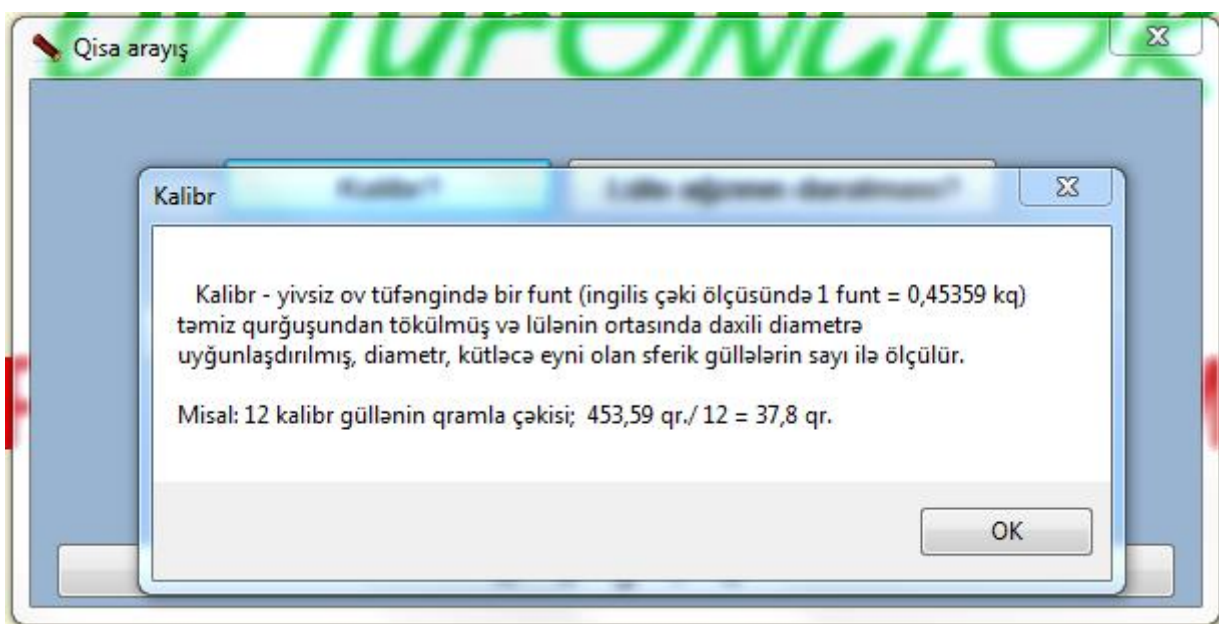
**İmtina** – Məlumat bazası əvvəlki vəziyyətdə qalır.

**Çıxış** – Pəncərədən etibarlı çıxış edilir.

### 3.Qısa arayış.



Pəncərədə yerləşən hər hansı suala cavab tapmaq üçün müvafiq düymə seçilir və cavab pəncərəsi açılır.



**Bağla** – Səhifədən etibarlı çıxış edilir.

#### 4.Xərc kalkulyatoru.

**Xərc kalkulyatoru**

**Başlanğıc verilənlər:**

Tüfəngin çapı: 12 kalibr. Tüfəngin kütləsi: 3400 qr.

**MƏRMI üçün xərc:** Min. Xərc azdır! Max. Xərc bu kalibr üçün standart normadan artıqdır!

**Hesablamanın nəticəsi:**

**BARIT üçün xərc:** Min. Xərc azdır! Max. Xərc bu kalibr üçün standart normadan artıqdır!

**Düzeltilər (patron, hava, tüfəng):**

Obturator / ara qatın tipi: Karton 1.5 - 3.0 mm

İstifadə olan mərmnin tipi: Qırma

Giliz ağzının bağlanma tipi: Ulduz

Temperatur rejimi: 0° C-dən +15° C-dək

☐ Tüfəngin tipi:

**Düzeltilər (atışma):**

**I. Tüstüsüz bant:**

**II. Tüstülü bant:**

**Şiddət artır Topa azalır (Qış)** **Şiddət azalır Topa artır (Yay)**

**1-"Ulduz" presləmə; 2-konteyner(konsentrator); 3-qırma; 4,6,14,15-pij və ara qatlar; 5-gilizin plasmas gövdəsi; 7-bant; 8-gilizin əsası; 9-tas; 10-gilizin flansı; 11-alışdırıcı kapsül; 12-alovlanma deliyi; 13-yağlanmış əsas pij.**

**Yeni** **Bağla**

Xərc kalkulyatorunda hesablama aparmaq üçün ov tüfənginin çapı(kalibr) seçilir (başlanğıc halda "12"), tüfəngin kütləsi yuvasında müvafiq kutlayə uyğun rəqəm seçilir (başlanğıc halda "3400"). Əyər siyahıda həmin rəqəm yoxdursa əl ilə daxil edilir.

**Mərmii üçün xərci hesabla** – Ov tüfənginin kütləsini nəzərə almaqla kalibrə uyğun mərmii xərci hesablanır.

- Alınmış nəticəyə düzəliş etdikdən sonra xərc hesablanmış normadan az olduqda:
- Alınmış nəticəyə düzəliş etdikdən sonra xərc hesablanmış normadan çox olduqda:
- Göstərilən barit növü seçilir (başlanğıc halda "СОКОЛ").

**Barit üçün (orta norma) xərci hesabla** – Mərmnin hesablanmış kütləsi nəzərə alınmaqla barit üçün (orta norma) xərci hesablanır (başlanğıc halda "СОКОЛ", nisbət "16,5").

- Alınmış nəticəyə düzəliş etdikdən sonra xərc hesablanmış normadan az olduqda:
- Alınmış nəticəyə düzəliş etdikdən sonra xərc hesablanmış normadan çox olduqda:

Dəqiq nəticə əldə etmək üçün bir-neçə amillər nəzərə alınır:

- Patronun tərkibi, havanın temperaturu, tüfəngin tipi...:
- Şiddət və topanı artırıb və ya azaltmaq (başlanğıc halda orta):

**Barit üçün (düzəliş) xərci hesabla** – Düzəlişlər tətbiq edildikdən sonra mərmnin hesablanmış kütləsi nəzərə alınmaqla barit üçün (düzəliş) xərci hesablanır.

**Yeni** – Yeni pəncərə açılır.

**Çıxış** – Pəncərədən etibarlı çıxış edilir.

#### 5.Qırma və karteçin hesabı.

**Qırma və karteçin hesabı**

**Ov tüfənginin göstəriciləri:**

Kalibr: 12 Lülənin diametri (mm): 18,40 Daralma (mm): 0,00 Daralma nəzərə alınaraq diametr (mm): Kömək

**Mərmii:**

Kalibrə uyğun maksimal kütlə

**Patron üçün mərmnin razılaşdırılmış karteç ilə hesabı:**

Sıra karteçin sayının seçilməsi və onun diametrinin təyini:

Sıra: 3 əd 1 əd. diametri = mm 1 əd. kütləsi = qr

Mərmnin kalibrə uyğun maksimal kütləsində karteçin sayını qabaqcadan hesabla əd

**Qırma:**

Adı (№)	0000	000	00	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Diametri (mm)	5,00	4,75	4,50	4,25	4,00	3,75	3,50	3,25	3,00	2,75	2,50	2,25	2,00	1,75	1,50	1,25
Kütləsi (qr)	0,742	0,636	0,541	0,456	0,380	0,313	0,254	0,204	0,160	0,123	0,093	0,068	0,048	0,032	0,020	0,012

**Karteç:**

Adı (№)	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0	00	000	0000
Diametri (mm)	5,25	5,60	5,70	5,80	5,90	6,20	6,30	6,60	6,95	7,15	7,55	7,70	8,00	8,80	9,65	10,00
Kütləsi (qr)	0,852	1,032	1,089	1,147	1,207	1,401	1,613	1,847	1,975	2,141	2,534	2,686	3,010	3,610	5,284	5,870

**Yekun hesabat:**

Hesabla Mərmnin hündürlüyü: mm Sıralann sayı: sıra Faktiki kütlə: qr

Üst sıra tam deyil!

**Yeni** **Bağla**

- Ov tüfənginin müvafiq kalibri və lülə ağzının daralmasını siyahıda seçirik (başlanğıc halda "12", "0,00"). Alınmış nəticə istədiyimizə uyğun deyilsə yuvalara rəqəmləri əl ilə daxil edib düzəliş edirik.

b) – Kalibrə uyğun patronda sirada karteçin və ya qırmanın sayı seçilir.

**1 əd. diametri =** – 1 ədəd karteçin və ya qırmanın diametri hesablanır.

**1 əd. kütləsi =** – 1 ədəd karteçin və ya qırmanın kütləsi hesablanır.

**Mərminin kalibrə uyğun maksimal kütləsində karteçin sayını qabaqcadan hesabla** – Kalibrə uyğun mərminin maksimal kütləsi nəzərə alınmaqla patronda karteçin və ya qırmanın sayı hesablanır.

Nəzərə alsaq ki, 1 ədəd karteçin və ya qırmanın diametr və kütləsi riyazi üsulla dəqiq hesablanır. İstifadə üçün mövcud olan 1 ədəd karteçin və ya qırmanın diametr və kütləsi standartlara uyğun hazırlanmışdır.

c) – Riyazi üsulla dəqiq hesablanmış, kalibrə uyğun patronda karteçin və ya qırmanın diametr və kütləsi standartlara uyğun hazırlanmış karteçin və ya qırmanın diametr və kütləsi ilə uyğun gələn əvəzləşdirilərək seçilir (uyğun gələnələr öz rəngində, dəlməyənlər qırmızı rəngdə olur).

d) – Karteç və ya qırma (başlangıç halda “Karteç”).

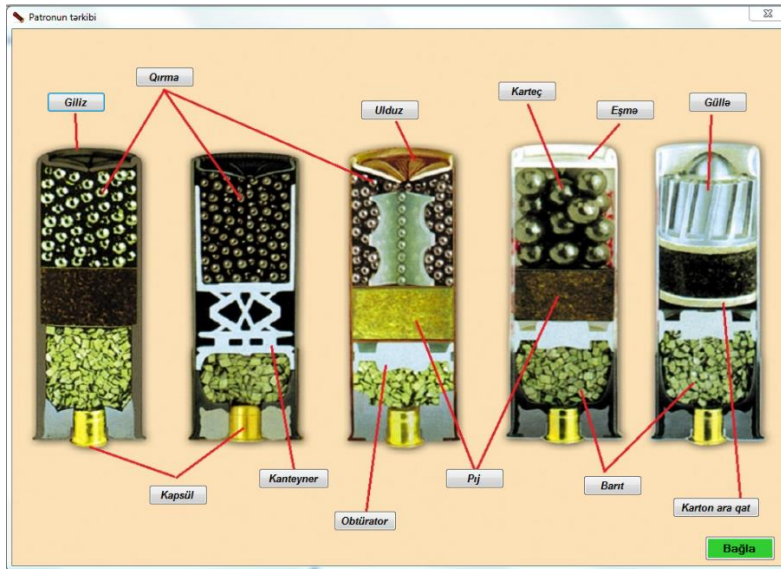
**Mərminin kalibrə uyğun maksimal kütləsində karteçin sayını qabaqcadan hesabla** – Kalibrə uyğun mərminin maksimal kütləsi nəzərə alınmaqla patronda standartlara uyğun hazırlanmış karteçin və ya qırmanın sayı hesablanır.

**Hesabla** – Yekun olaraq kalibrə uyğun patronda mərminin hündürlüyü, sıraların sayı və faktiki kütlə hesablanır.

**Yeni** – Yeni pəncərə açılır.

**Bağla** – Pəncərə bağlanılır.

## 6. Patronun tərkibi.



..... – Pəncərədə verilən göstəricilər müvafiq düymə sıxılaraq açılır, təkrar həmin düymə sıxılaraq məlumat bağlanılır.

**Bağla** – Pəncərə bağlanılır.

## 7. Patronun dəyərinin hesabı.

Patronun dəyərinin hesabı

Fayl Arayış

?	Gülü	1 ədədin qiyməti:	manat	1	dəfə	=	manat
?	Kapsül	Baglamannin qiyməti	manat		Baglamada miqdar	=	manat
?	Barıt	Qutunun qiyməti	manat		Çəki netto	İstifadə çəkisi	manat
?	Kanteynər	Baglamannin qiyməti	manat		Baglamada miqdar	İstifadə olunub	manat
?	Obtüratör	Baglamannin qiyməti	manat		Baglamada miqdar	İstifadə olunub	manat
?	Pij	Baglamannin qiyməti	manat		Çəki netto	İstifadə çəkisi	manat
?	Mərmə	Baglamannin qiyməti	manat		Baglamada miqdar	İstifadə olunub	manat
?	Ara qat		manat				manat

Yekun dəyəri hesabla

Patronun qəyəri: manat

a) – Müvafiq sətrlərdə iş görmək üçün sorğulara cavab “?” düyməsi ilə alınır.

b) – Müvafiq sətrlərdə yuvalar doldurulduqdan sonra “=” düyməsi ilə sətrin nəticəsi hesablanır.

**Yekun dəyəri hesabla** – Verilənlər tam daxil edildikdən sonra doldurularaq hazırlanmış patronun yekun dəyəri hesablanır.

### 9. Test jurnalı.

Alınmış nəticələri təhlil etməkdən ötrü “**Test jurnalı**”ndan istifadə edirik. İstifadə edilmiş ov tüfəngləri barədə məlumatlar silah üçün nəzərdə tutulmuş müvafiq yuvalara məlumat bazasından yüklənilir.

a) – Konkret ov tüfəngi barədə məlumat:

**Axtar** – Konkret ov tüfənginin markası və modeli barədə məlumat yuvaya daxil edilir, düymə basılır:

**Yenilə** – Axtarışdan sonra məlumat bazası yenilənir:

Testin nəticələri barədə məlumatları məlumat bazasına yükləməkdən ötrü tələb olunan göstəricilər müvafiq yuvalara doldurulur.

**Daxil et** – Yeni məlumatlar məlumat bazasına daxil edilir.

**Sətri sil** – Məlumat bazasında lazım olmayan müvafiq test barədə məlumat silinir.

**Yadda saxla** – Yeni məlumatlar daxil edildikdən və ya məlumat bazasında dəyişikliklərdən sonra yenidən yaddaşa verilir.

b) – Məlumat bazasında müəyyən vaxtlarda daxil edilmiş test nəticələrini əldə etmək üçün dövrlər daxil edilir və “**Axtar**” düyməsindən istifadə edilir:

**Yenilə** – Axtarışdan sonra məlumat bazası yenilənir:

**Baxış** – Məlumat bazasında məlumatlara və ya axtarış məlumatlarına baxış üçün sənəd açılır.

**Yeni** – Yeni pəncərə açılır.

**Bağla** – Pəncərə bağlanılır.

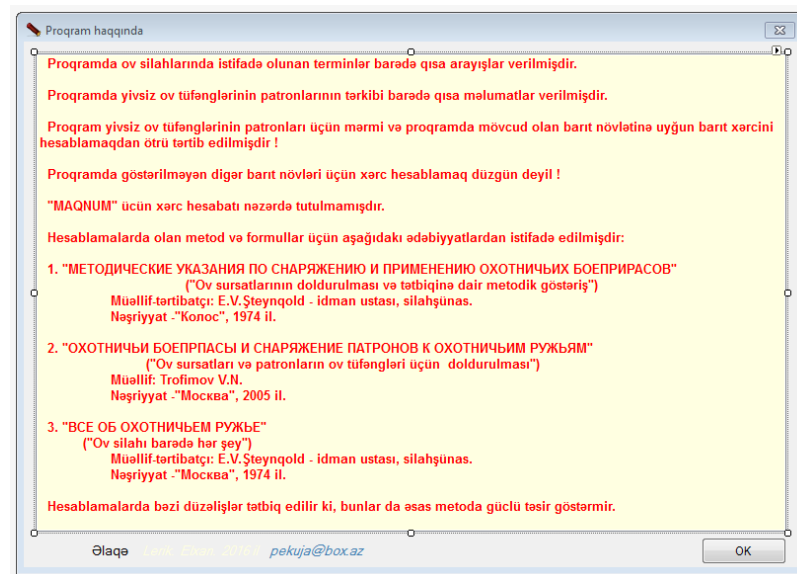
### 10. Təlimat.

Proqram istifadəçiləri üçün “OVÇU” proqram təminatının istifadə qaydaları verilmişdir.

#### Hörmətli proqram istifadəçiləri!

**Hər hansı halda bu proqram təminatı hesablamalarda ideal nəticələrə QARANT deyil. İdeal nəticələrə nail olmaq üçün silahdan istifadə qaydalarına riayət etmək, müvafiq yerlərdə atışmada mümkün qədər iştirak etmək və şəxsən uyğun korreksiyalar etmək lazımdır.**

## 11.Proqram haqqında.



Təklif və rəylərinizi göstərilən e.mail ünvanına göndərə bilərsiniz.